

KONSPEKT Z HISTORII DO KLASY II

Nauczyciel prowadzący: **Monika Dąbrowska**

TEMAT: Konfederacja barska i pierwszy rozbiór Polski.

Powiązanie z wcześniejszą wiedzą:

- ✓ uczniowie przypominają, znaczenie pojęcia konfederacja,
- ✓ uczniowie wymieniają w kolejności chronologicznej sejmy, dzięki którym na tronie polskim pojawiał się nowy monarcha.

Cele lekcji:

Uczeń:

- ✓ zna definicje pojęć: Familia, prawa kardynalne, rozbiór,
- ✓ zna daty: wyboru na tron Polski Stanisława Poniatowskiego, trwania konfederacji barskiej oraz I rozbioru Polski i sejmu rozbiorowego,
- ✓ potrafili wskazać na mapie straty terytorialne wynikające z I rozbioru Polski,
- ✓ potrafili wyjaśnić, jak doszło do I rozbioru Polski.

Cele lekcji sformułowane w języku ucznia:

- ✓ będę potrafił/a zdefiniować pojęcia: Familia, prawa kardynalne, rozbiór,
- ✓ będę znał/a daty: wyboru na tron Polski Stanisława Poniatowskiego, trwania konfederacji barskiej oraz I rozbioru Polski i sejmu rozbiorowego,
- ✓ będę potrafił/a wskazać na mapie terytorium, jakie straciła Polska w wyniku I rozbioru na rzecz Rosji, Prus i Austrii,
- ✓ będę umiał/a wskazać wydarzenia, które doprowadziły do I rozbioru.

Nacobezu (na co będę zwracała szczególną uwagę):

- ✓ wskazać straty terytorialne Polski na mapie,
- ✓ wyjaśnić pojęcia: Familia, prawa kardynalne, rozbiór,
- ✓ wyjaśnić, z czym wiążą się daty: 1764, 1768 – 1772, 1772,
- ✓ wymienić przynajmniej jedną przyczynę pierwszego rozbioru Polski.

Metody i aktywności:

- ✓ praca z mapą,
- ✓ praca z tekstem,
- ✓ praca z pokazem multimedialnym,
- ✓ praca w grupach,
- ✓ rozmowa nauczająca.

Forma sprawdzenia osiągnięcia celu:

- ✓ Runda bez przymusu – na dzisiejszej lekcji dowiedziałem się (wypisują na kartkach trzy rzeczy, których się nauczyli)

Kluczowe pytania do uczniów:

- ✓ Czy wiara w pomoc Rosji w zaprowadzeniu ładu i stabilizacji w Polsce, jaką mieli przedstawiciele Familii, była uzasadniona?

Notatki i dodatkowe ćwiczenia:

.....
.....
.....

Materiały i pomoce dydaktyczne:

- ✓ zadania dla grup,
- ✓ atlasy,
- ✓ prezentacja multimedialna,
- ✓ gra dydaktyczna – domino,
- ✓ audycja „Konfederacja barska” (w: Od Mieszka I do Jana Pawła II. Kompaktowa historia Polski 30 CD, Bellona; audycja „Konfederacja barska” znajduje się na płycie nr 13).

Praca domowa: (do wyboru)

DLA WSZYSTKICH (*nie odrabiają jej uczniowie, którzy wybrali pracę dla chętnych*)
Wymień reformy sejmu konwokacyjnego i rozbiorowego. Zapisz je w formie tabeli.

DLA CHĘTNYCH

Przeczytaj artykuł „Porwanie króla” i wynotuj z niego najciekawsze informacje, aby zaprezentować je na najbliższej lekcji kolegom i koleżankom (<http://link.nowaera.pl/his210>).

Tekst do zadania nr 1

Kwestię reform podjęto już na przygotowującym elekcję sejmie konwokacyjnym, a rozmowy kontynuowano podczas obrad sejmiku elekcyjnego i koronacyjnego. Podczas posiedzeń starano się podjąć decyzje, które pozwoliłyby na wprowadzenie istotnych zmian w funkcjonowaniu państwa. W tym celu sformułowano nowy regulamin sejmowy. Zgodnie z ustaleniami ograniczono wówczas liberum veto, jednak tylko w sprawach ekonomicznych. Ponadto zniesiono obowiązek przestrzegania przez posłów instrukcji wydawanych przez sejmiki, które w większym stopniu reprezentowały interesy poszczególnych ziem niż dobro całego kraju. Postanowiono również, że uchwały na sejmikach będą odtąd zapadać większością głosów. Podskarbic i hetmanów pozbawiono prawa do podejmowania samowolnych decyzji, a także utworzono komisje skarbowe i wojskowe. Sejm nakazał też płacenie podatków szlachcie posiadającej nieruchomości w miastach.

Tekst do zadania nr 2

Plany reform, które chciał przeprowadzić w Polsce nowy władca, zaniepokoiły Rosję. Dlatego na sejmie w 1766 r. rosyjski ambasador Mikołaj Repnin zażądał równouprawnienia dla innowierców, nazywanych dysydentami. Swoje prawa polityczne utracili oni pod koniec XVII i na początku XVIII wieku. Ich przywrócenie umożliwiłoby wejście innowiercom do sejmiku i senatu, co z kolei wzmocniłoby stronnictwo prorosyjskie. Król gotowy był zgodzić się na te żądania, ale najpierw chciał doprowadzić do likwidacji liberum veto. Wówczas Rosja zdecydowała się wykorzystać do realizacji zamierzonych celów swoje wojska stacjonujące na terytorium Rzeczypospolitej. W 1767 r. dysydenci, korzystając z osłony tych oddziałów i poparcia ambasadora Rosji, zawiązali dwie konfederacje – w Słucku i Toruniu. Ich uczestnicy domagali się przywrócenia prawosławnym i protestantom takich samych praw, jakie przysługiwały katolikom. Wydarzenia te doprowadziły do zorganizowania przez szlachtę katolicką konfederacji w Radomiu, którą poparł również ambasador Repnin. Oficjalnie jej celami miały być obrona praw katolików oraz sprzeciw wobec absolutystycznych dążeń Stanisława Augusta. Na miejscu okazało się jednak, że zjazd zwołano z zamiarem zapewnienia równouprawnienia dysydentom. Wkrótce, aby zatwierdzić palny Repnina, w Warszawie odbył się sejm, któremu sprzeciwili się posłowie i senatorowie. Chcąc złamać ich opór, rosyjski ambasador kazał uwięzić i zesłać w głąb Rosji biskupów Kajetana Sołtyka i Józefa Andrzeja Załuskiego, a także hetmana Wacława Rzewuskiego oraz jego syna. Zastraszeni posłowie w 1768 r. ulegli Repninowi i zgodzili się na równouprawnienie innowierców. Ponadto na sejmie uchwalono prawa kardynalne, które obejmowały podstawowe zasady ustroju Rzeczypospolitej – wolną elekcję, liberum veto i przywilej wypowiedzenia posłuszeństwa królowi przez szlachtę.

WYDARZENIA DO ZADANIA NR 2

Mikołaj Repnin żąda na sejmie w 1766 r. równouprawnienia dla innowierców.

Wojska rosyjskie wspierają dysydentów.

Innowiercy zawiązują konfederacje w Słucku i Toruniu.

Szlachta katolicka organizuje konfederację w Radomiu, wymierzoną przeciwko dysydentom.

Zwołanie sejmu do Warszawy.

Sprzeciw posłów i senatorów.

Wywiezienie w głąb Rosji kluczowych przeciwników planów Repnina.

Posłowie zgadzają się na równouprawnienie innowierców.

Uchwalenie praw kardynalnych. Gwarantką ich nienaruszalności była caryca Katarzyna II.

DOMINO – DO UŁOŻENIA NA POCZĄTKU LEKCJI

STANISŁAW KONARSKI	PIERWSZA BIBLIOTEKA PUBLICZNA	BRACIA ZAŁUSCY	JEZUITA, PEDAGOG, PISARZ, REDAKTOR „MONITORA”
FRANCISZEK BOHOMOLEC	JEZUITA, SEKRETARZ TOWARZYSTWA DO KSIĄG ELEMENTARNYCH	GRZEGORZ PIRAMOWICZ	PISARZ, AUTOR NP. BAJEK
IGNACY KRASICKI	POETA, HISTORYK, AUTOR „HISTORII NARODU POLSKIEGO”	ADAM NARUSZEWICZ	KSIĄDZ, PISARZ POLITYCZNY, AUTOR „PRZESTRÓG DLA POLSKI”
STANISŁAW STASZIC	WSPÓŁAUTOR KONSTYTUCJI 3 MAJA	HUGO KOLŁATAJ	ZAŁOŻYCIEL TEATRU NARODOWEGO
WOJCIECH BOGUSŁAWSKI	PISARZ, AUTOR „POWROTU POŚŁA”	JULIAN URSYN NIEMCEWICZ	KOMEDIOPISARZ AUTOR „FIRCYKA W ZALOTACH”
FRANCISZEK ZABŁOCKI	AUTOR DZIEŁA „O SKUTECZNYM RAD SPOSOBIE”		